

Avaluació qualitativa
dels serveis i equipaments

ALMUSSAFES

PART 2

MOTIUS SATISFACCIÓ CIUTADANA

2.4 Els motius de satisfacció ciutadana

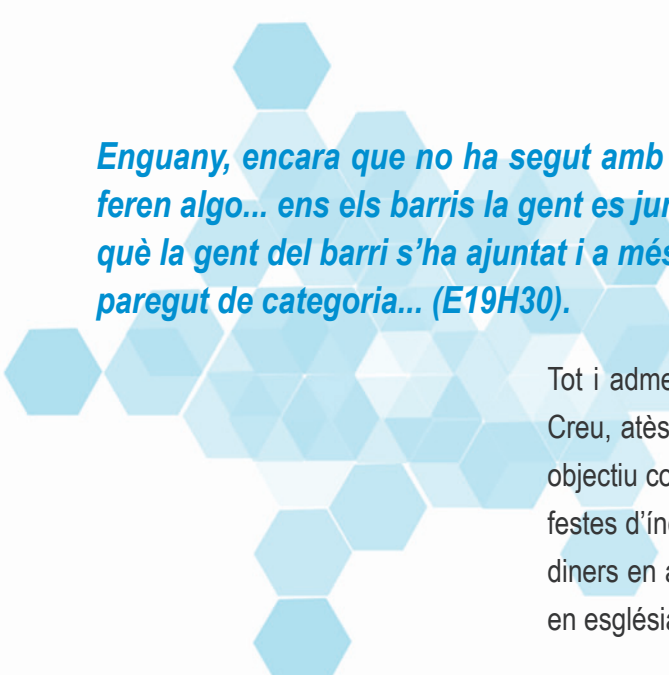
2.4.1 Les festes

Entre gent jove i referint-se als equipaments municipals més ben valorats, n'apareixen els parcs. "Estan molt bé, però les festes són el millor... en les festes participen tots i s'involucren tots" (E27D20). I entre les festes, les berbenes, la qual cosa coincideixen fins i tot les més crítiques amb el model de festa, les menys participatives: "Jo la veritat és que no les frecuento molt, però a nivell de joves sí que... és com un punt de trobada" (E18H27). Les berbenes o una disco-mòbil, considerat eix central de festa: "És que les verbenes no és solament bufar-te, és que jo ho veig més allà, és l'única ocasió de tot l'any en què se junten totes les generacions de certa edat... dels 15 als 30" (E27D20). Pel que en diuen, Almussafes deu ser un poble molt fester, amb molts dies de festes a l'any, i un poble fester també perquè hi ha moltes colles d'amics que queden o ixen a sopar, de dilluns a dijous (E06H): "és sopar de sobaquillo dimecres o dijous (als bars) del parc Central, del parc Sagrari, al de la Constitució o al del Pontet" (E34H55).

"És que les verbenes és l'única ocasió de tot l'any en què se junten totes les generacions de certa edat... dels 15 als 30"

El millor del poble són les festes (E27D20). Per a fer festa se necessita ben poca cosa. "És que ací qualsevol excusa és bona per a fer una festa" (E48D23). Llevat de la gent més jove i d'estiu, entre setmana i per a quedar a sopar, són més els amics (homes) que les amigues (dones). Aquestes si ixen, es decanten més per la cerveceta abans de sopar, i més cap al divendres. I per a eixir, les separades o fadrines solen eixir en cap de setmana "al Magenta, a l'Emmanuel o al Soho (pub-discoteca de Benifaió), i alguna vegada al mes a sopar per València" (E58D36).

Les festes juguen un paper important com s'ha vist en la integració i la participació social. Enguany s'ha celebrat els 250 anys de la Creu de la Divina Pastora. Per a les celebracions de tan extraordinària fita, el poble s'ha segmentat en 5 sectors. "Ha participat molta gent en l'objectiu comú de decorar els carrers... Com si la col·lectivitat haguera reaparegut, després de tants anys d'individualisme. Abans la gent tenia més relació de veïnat, al carrer, per les nits a la fresca, però ara..." (E35H60). L'E35 representa una mirada més conformista en la discussió del grup dels >35 anys. Tanmateix, coincideix amb la veu més crítica del grup dels joves:

Enguany, encara que no ha segut amb els fins que a mi m'agrada, per a la Santíssima Creu feren algo... ens els barris la gent es juntava..., pues això, ha segut una experiència guai perquè la gent del barri s'ha ajuntat i a més han treballat junts per una idea de... i a mi això m'ha paregut de categoria... (E19H30).

Tot i admeten la contribució de la setmana festiva pel 250 aniversari de la Creu, atès que s'ha deixat molt de joc a la participació popular, a partir d'un objectiu comú i concret, hi ha crítiques diverses a propòsit del suport públic a festes d'indole religiosa: "Este és un poble acollidor però que malgasta molts diners en associacions i sobretot en l'església, falles i futbol. Tot s'ho gasten en església, falles i futbol" (E54H57).

En el debat entre joves està present la qüestió religiosa en l'àmbit festiu municipal, motiu de controvèrsia. Veurem tot seguit un fragment d'interès, pels posicionaments i per l'argumentació, racional i respectuosa de cada visió confrontada:

F: Jo veig que en este poble es fan massa processons i (encara hi) faltarien bous... i olé! I olé, Espanya! (E19H30)

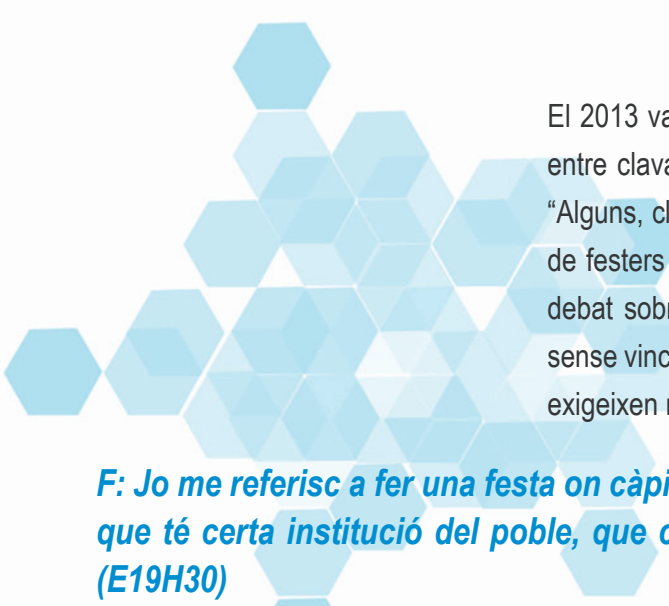
H: Però a tu te molesta que vaja gent a eixos... això és part de... (E18H27)

F: No me molesta, lo que passa és que... (E19H30)

H: Una altra cosa és que, si fora per tu, es faria un altre tipus d'activitat, però jo crec que totes són compatibles. La gent que vaja a lo que se senta més identificada, no? (E18H27)

F I no estic dient el contrari. Lo que passa és que veig que és un monopoli, no? I que si intentes obrir un altre camí, és retalla per algun costat... això és el que vull dir. Cap tot el món i tot el món té dret a la seua... Els andalussos poden fer la seua festa... els fallers un altra, l'església un altra, els moros i cristians un altra, els festers una altra... però que no n'hi haja una confrontació com ens han fet a nosaltres. (E19H30)

Els joves de la cohort de l'E19, fa uns anys que es van posicionar contra la tradició religiosa dels clavaris (els joves de la quinta de 20 anys) que són organitzadors de les festes anuals celebrades per l'església catòlica. L'E19 va ser fester en 2007 amb la resta de joves de la quinta, no clavaris. N'han hi hagut festers i festeres altres anys, del 2008 fins el 2013. Reconeix que van estar un poc "trencadors" en admetre que se'n van passar un poc "amb el soterrar de la cassalla i més coses..." Tot i això, no accepta la resposta intolerant dels sectors més tradicionals: "L'any passat a festes hi hagué un debat molt fort. Una polèmica frontal. Molta gent es negà a col·laborar en els festes si no érem clavaris" (E19H30)

El 2013 varen “fer un calvo” (ensenyar el cul) davant l’església. En el debat entre clavaris i festers aquest fet ha estat clau per agreujar la controvèrsia: “Alguns, clar que es passaren molt, un dia de festa i ben animadets, un grup de festers van fer un calvo a la porta de l’església” (E57D40). Tot i això, el debat sobre el respecte a les tradicions i la tolerància a la festes populars sense vinculacions religioses està present en les discussions entre joves, que exigeixen més participació en el disseny de les festes.

F: Jo me referisc a fer una festa on càpiga tot el món, que estem en el segle XXI i el monopoli que té certa institució del poble, que controla moltes vegades la fulla de ruta de la festa... (E19H30)

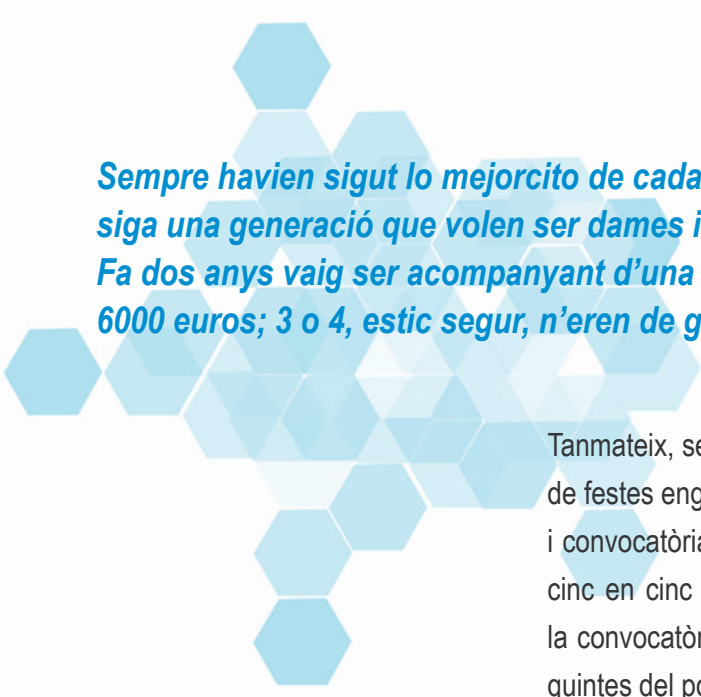
G: Això ha segut sempre aixina (E17H30)

F: Bueno sí, però hi hauria que analitzar la tradició... fins a quin punt és tradició i fins a quin punt és imposició. D'on ve? quina arrel té? quin sentit... quines persones estan representades...? (E19H30)

En 2014 hi ha tingut festeres, i clavaris i clavariesses (de 20 anys) i a més Dames, (dels 18) que són a proposta de l'ajuntament i les associacions. L'any vinent no hi haurà clavaris ni clavariesses, sembla ser per falta de quorum, i s'aplaça el debat per al 2016.

Els meus amics... són els que els toca ser festers o clavaris al 2016 i estan plantejant-se fer votacions ja per a vore si són clavaris o festers, i estan plantejant-se ser festers, i a mi em preguntaven: tú què faries? i jo els dic: mira, jo no sóc creient, ni ho he segut quan era clavariessa, però he anat a processons i a tot, perquè a mi no se m'ha plantejat si volia ser festera o clavariessa. Crec que a les xiques mai se'ls ha plantejat ser festeres (E27D20)

Altres anys han estat clavaris sense massa debat ni transparència, pel que sembla, segons una clavariessa d'enguany: “Bueno, pues mosatros ni s'ho plantejàvem ser clavariesses... però ara m'estaven preguntant i què passa si som festeres? No n'hi ha cap problema. Jo veig que les tradicions un dia comencen i un dia acaben, saps?”(E27D20) En aquest debat entre dames i clavariesses o clavaris, entre el vessant profà i laic de les festes o la persistència del domini religiós tradicional, emergeix subtilment un altre element de conflicte, la promoció en actes festius dels valors dominants que sacralitzen les joves de 18-20 anys com a ornament, objecte decoratiu, amb la justificació de mantenir tradicions, “cuando es todo por apariencia, por dejarse ver, por ostentación... y lo justifican diciendo que es lo que pide el pueblo” (E30H38). En el debat entre clavariesses i dames de festes, hi ha crítiques a l'ostentació i la posició “ornamental de les dames”.

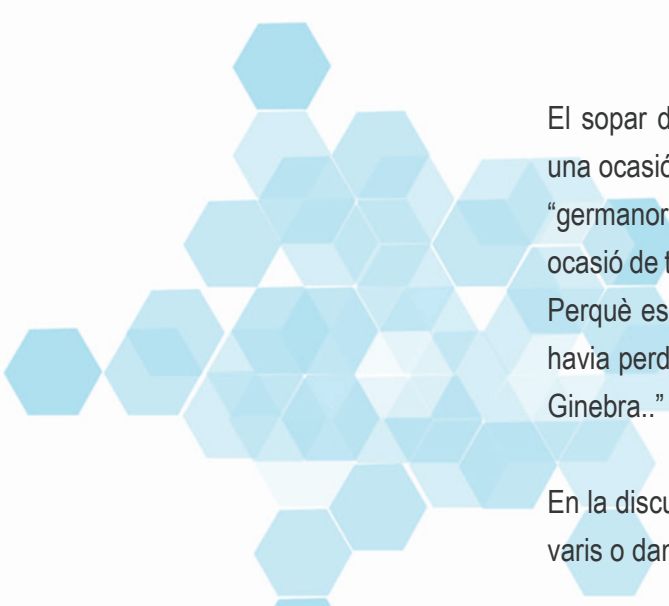
Sempre havien sigut lo mejorcito de cada casa. Peròenguany, hi ha gent de tot tipus. Potser siga una generació que volen ser dames i amb un esforç -econòmic- molt gran de la família... Fa dos anys vaig ser acompanyant d'una dama i podies vore tratges d'alta costura de 4000 a 6000 euros; 3 o 4, estic segur, n'eren de grans marques (E31H20)

Tanmateix, sembla que hi ha unanimitat en decidir quin ha estat el millor acte de festes enguany: el sopar de quintes. Ha estat "una extraordinària resposta i convocatòria. Fa anys que es feia quan complien els 45 anys i després de cinc en cinc anys... 50, 55, 60. Però, enguany s'ha popularitzat molt, amb la convocatòria de totes les quintes juntes". (E35H60). El sopar de totes les quintes del poble juntes, celebrat la nit del 7 de juliol de 2014, ha estat un èxit de participació. El pati de l'escola, ple de gom a gom, no donava per a més, no hi cabia més gent: 1538 persones assegudes en taules, agrupades per anys de naixement i vestides amb samarretes distintives. Des de la quinta del 1939 fins a la de 1999. L'edat central n'estava als 34 anys. De 1979 només n'eren 5, contra la més nombrosa, la del 1987 (27 anys) que en foren 51; igual que la de 18 anys (de 1996).

Teníem discussions entre nosatros perquè algunes dien: contractem la neteja perquè l'Ajuntament no mos ha donat... i al final decidírem que tot ho faríem nosatros, cagaderos, neteja, tot... i en acabant el sopar anàrem arreplegant... i la gent un mes després encara ens donava l'enhorabona (E27D20)

La quinta organitzadora del sopar és la de 20 anys. 15 xics i 22 xiques, dels anys 94 i 95 més 2 del 92. L'any que ve no hi haurà clavariesses. Ha estat l'acte més comentat de les festes i l'acte que menys recursos li ha costat a l'ajuntament. Tot finançat amb els 6 euros de cada participant. A escot. I un èxit de participació notable. Les interpretacions i les versions són diferents també, hi depèn de l'interès i de l'eufòria:

Enguany és el primer any que s'han unit clavaris i clavariesses i s'ha fet el sopar de quintes. Érem més de 3.000 persones dins del pati del col·legi, fins a les quintes de 70 anys. Pagaves 6 euros per tot. La gent col·laborà molt... La quinta del 75 n'érem de 50 a 70, a muntó. L'any que ve, que farem 40 anys, volem fer un viatge. Ara hi ha molta germanor. (E59D40).

El sopar de quintes ha estat un acte, un motiu, un espai de retrobament, i una ocasió per practicar participació ciutadana, una oportunitat per a generar “germanor”. Tant entre la gent d’una certa edat que feia temps que no tenien ocasió de trobar-se o fins i tot per als qui feia només uns anys que no es veien. Perquè estes coses “serveixen com a punt de retrobament. Molta gent que havia perdut de vista..., una amiga a Brussel·les, una altra fent un doctorat a Ginebra..” (E28H25).

En la discussió dels joves hi havia consens en que l’any següent, siguen clavaris o dames, s’hauria de continuar amb el sopar de quintes.

G S’ha començat una nova tradició (E17H30)

A Sí. Això sí, no sé si l’any que ve, no sé si se podrà fer en el cole (riu) (E27D20)

F Farà falta un lloc més gran (E19H30)

A Sí, perquè l’Ajuntament ens digué que ja en teníem 1500 o 1700 apuntats i que si no ho tallàvem... (E27D20)

F L’aforo de l’escola ja es quedava... (E19H30)

2.4.2 Els parcs

Parcs i jardins són el primer atribut que apareix espontàniament en les converses informals amb la gent adulta d’Almussafes com a resposta a l’estímul: en la seua opinió, què és el millor d’Almussafes? Vegem-ne exemples del que en diuen:

Ací hi ha molts espais verd, parcs, (com el parc de) les Eres, llocs per a sopar.... molt a prop de la capital, a 20 minuts, i no tens el bullici urbà. M’agrada molt viatjar però jo a Almussafes estic molt contenta. (E27D20₁₀)

S’hi destaquen els parcs. Sovint els joves associen zones verdes i parcs urbans que és motiu d’orgull, d’identificació relativa i diferencial amb els pobles dels voltants. Són llocs importants en les interaccions personals, especialment per als joves (el del Poli, el de les Eres...): “molt nets i en quant a usos, el (del) Poli, les Eres (E32H21)

En la cohort de joves de 20 a 30 anys, d’estiu solen anar a sopar a qualsevol parc, n’ocupen tauletes i porten un bocata o sopar fet de casa... o allà mateix o en el mateix cotxe, sopen, beuen i escolten música, al de les Eres, perquè allí troben la seua gent i “n’estàs apartat” (de la mirada i del control familiar). Al parc, els pares saben que estàs al poble, a prop, amb gent del poble. I alhora n’estan a part, lluny del control social.

10 L’E27D20, correspon a una de les persones entrevistades, l’E27, és de sexe femení (dona) i jove (de 20 anys)

El parc que més agrada als joves és el de les Eres: “està fet amb molt de treball: falten taules però hi ha zona per a xiquets (al principi); una zona de cases, i hi ha terra i al final, césped. Allí sopem, en una fila de cotxes aparcats...” (E31H20)

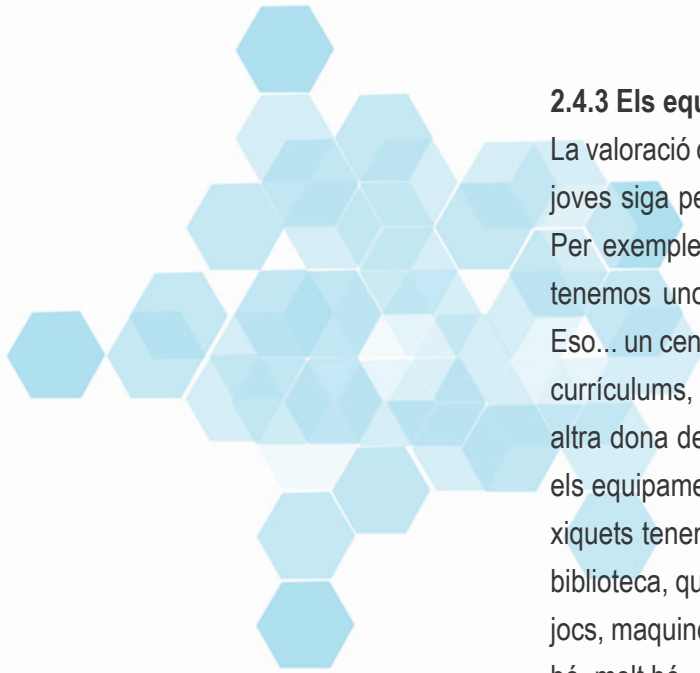
El poble té molts parcs però ací els joves no se senten còmodes, els joves volen amagar-se'n, i els més adults solem anar al bar Emmanuel, al Magenta. Quan fan el que s'anomena botellón, se'n van més cap al cementeri. Els de 15-16 anys, estan pels voltants del C Cultural, després hi van al parc Pinar... El Parc Central és el lloc preferit per a la resta d'edats, de matins, els vells asseguts a les ombres o al solet, hi dependrà de l'època de l'any, i de vesprada els bars i cafeteries. La cerveceta al Messó en destacarà com a preferència entre els adults els dies de cada dia, abans de sopar: El parc és la vida del poble... és i serà, perquè, vamos, perquè ahí... vamos, que vages en estiu o vages d'hivern, sempre hi ha gent. (E59D40)

El parc central és considerat el centre de la vida social

El parc central és considerat el centre de la vida social. “Com antigament era la plaça de l'església o el carrer Major, que és on estava l'Ajuntament, estava la farmàcia, estaven els bars, estaven les tendes, estava tot allí... la fira se feia allí, tot se feia allí... però jo tinc 59 anys i ja no he vist la fira davant de ma casa com estava... són coses que van canviant. Hui el centre del poble és el parque, però hui te'n vas al parque del Pontet i allí també n'hi ha molta gent... i moltes famílies en crios que estan allí i ja no vénen ací” (E35H59)

“Lo mejor, los parques. Però no se les da esa importància. Sin embargo el central... la limpieza...” (E43D40). L'entrevistada nº 43 és crítica amb la gestió i el manteniment dels parcs, tot i valorant els parcs, com allò més remarcable del poble, motiu de satisfacció; hi focalitza pel que es veu la seua crítica en la situació del parc Central. I n'és també coincident amb l'E52H62 i amb l'E29, una dona de 58 anys: “Lo mejor de este pueblo... que hay muchos parques. Pero ahora están fatal, las cacas de los perritos... El parque está olvidado i el del Poli i los adjacentes, un poquico.... Es que no somos cívicos”. (E29D58)

La perspectiva crítica en els comportaments cívics serà considerada, fil per randa, més endavant. I n'hi ha, però, una segona línia crítica amb el paper d'espai central que hi juguen els parcs en la localitat, en perjudici d'altres zones, tot reivindicant-ne una major desconcentració: “Jo trobe que poble és tot, no és només parque. Entonces, eixa concentració de coses en un punt, pa' mi és una mala concepció de poble” (E61H58).

2.4.3 Els equipaments i serveis públics

La valoració que en fa la ciutadania n'és globalment positiva, siga per part dels joves siga per les persones adultes, fins i tot des de mirades més crítiques. Per exemple, les immigrants en diuen: “El Ayuntamiento en general bien, tenemos unos servicios que no tienen otros... pagan los libros hasta 4 de Eso... un centro de juventud, informática, acceso a internet, de buscar trabajo, currículums, bolsa de trabajo del Ayuntamiento, el wifi gratis...” (E21D47). Una altra dona de 40 anys vinguda de fóra, però casada en el poble en estacarà els equipaments educatius, formatius i lúdics per al jovent i els menors: “Els xiquets tenen molts llocs on anar a jugar i aprendre... que si el cine, a 2€; la biblioteca, que està molt bé, molt bé.. i també l'Arrossera, que els joves tenen jocs, maquinetes, futbolí... i dissabtes fins l'una de la nit... i el poliesportiu molt bé, molt bé...”¹¹ (E59D40)

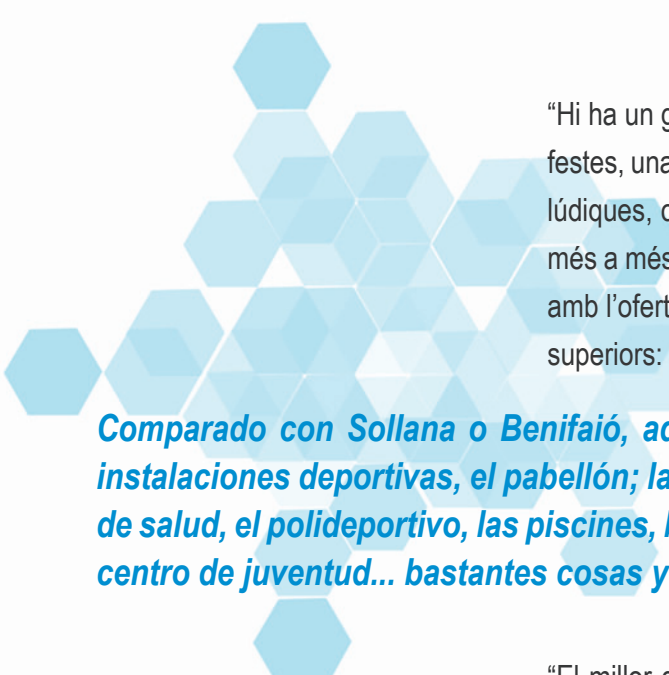
Es un pueblo pequeño, pero muy equipado (E52H62)

L'oferta cultural i educativa també és molt valorada pels joves, fins i tot la biblioteca pública: “Jo és que sóc una gran usuària de la biblioteca, en casa hi ha massa distraccions i em va molt bé anar, sobretot en l'època d'exàmens, tots els dies. I la cartellera del Centre Cultural és molt bona i pagues poca cosa, si no és gratis” (E33D20).

Un indicador del nivell d'ús social i de la satisfacció dels serveis és la intensitat, el nombre de visites, etc... En el cas de la biblioteca en destaca sobretot, l'ús dels estudiants de les mares per a les necessitats dels fills i fins i tot l'afluència de forasters d'altres pobles, quan biblioteca també hi ha en els pobles de la rodalia. Hi acudeixen molts estudiants de Sollana, Benifaió sobretot en època d'exàmens: “... en eixa època està petat de gent”. En la discussió entre joves hi ha un fragment ben significatiu quan n'hi ha una jove que es queixa que eixos serveis estan molt petats, estan molt plens... La qual cosa confirma el gran nivell d'acceptació, del seu èxit entre els joves: (A) “Però això és algo bo, no? Estàs demostrant que ho estan fent súper bé, que lo que oferixen ho gastem, en l'oferta cultural, no... perquè és de veres, però en els serveis d'esports i això està molt bé... (E27D20). Un altre jove, de Benifaió (E24D28), usuari dels serveis i activitats lúdiques i culturals en destaca les facilitats que tenen ací, que si “el Picnic Park, cotxes teledirigits, concursos d'skate, actuacions de grups joves de música... Ací tens eixes facilitats”.

¹¹ 7.058 joves varen participar en les 17 propostes culturals, d'oci i turisme en 2013; 2461 en les 9 ofertes d'activitats en caps de setmana; 7015 en les 11 del C.Informació juvenil, i 421 en els 33 programes i tallers formatius.

“Hi ha un gran nombre d’associacions, un fort teixit associatiu, espectacular. I festes, una darrere de l’altra” (E18H27). Amb les festes i les activitats culturals, lúdiques, cíviques i esportives, està darrere l’ajuntament, que globalment, i a més a més disposa d’un programa i un pressupost que fa que, en comparació amb l’oferta dels pobles del voltant, els serveis i equipaments locals són molt superiors:

Comparado con Sollana o Benifaió, aquí hay más servicios; parques, tenemos bastantes; instalaciones deportivas, el pabellón; la casa de cultura con un horario muy amplio; el centro de salud, el polideportivo, las piscinas, bastante baratas, la biblioteca, muy, muy equipada; un centro de juventud... bastantes cosas y sin aglomeraciones. (E52H62)

“El millor del poble són els serveis, gràcies a la Ford” (E60D68). En efecte, la causa explicativa primera dels avantatges comparatius en equipaments i serveis municipals radica en el parc industrial, que “significa 5 milions d’euros anuals d’IBI, a banda les llicències d’obra”(E03D). “Ací es viu molt bé, gràcies al polígon i a la Ford. L’esforç impositiu no és excessiu (fins fa poc no se pagava ni l’aigua); a vint minuts de la capital... (E35H60). I això són coses que no és discuteixen: “Tenim sort en la Ford, per la capitalització el poble (E34H55).

L’ajuntament fa i ajuda més que els altres pobles (...) l’ajuntament, tots els partits que han manat, mos ajuden i col·laboren (amb l’associació). N’hi ha recursos, tot gràcies a la Ford (E22H74).

Aquest és, efectivament, un avantatge fonamental, què ha comportat poder disposar i mantenir equipaments que en altres no tenen, com el pavelló o el centre cultural. “N’hi ha moltes coses, com un tècnic d’il·luminació, espai per a muntatges..., però també (la Ford) li ha llevat coses: “le ha quitado la juventud, en otros municipios en ese rango de edad van del instituto a la universidad y como no tenían recursos, intentan asociarse; hay más lazos, más red para conseguir los recursos... que aquí lo tienen hecho. Pot ser que la major probabilitat de treballar al polígon dels joves ha pogut contribuir a desviar l’atenció pel currículum formatiu.

Tot seguit entraren a descriure-hi els atributs de l’avaluació percebuda referida als equipaments educatius i culturals, abans de passar a descriure els motius de preocupació, a les perspectives crítiques referides al que hi caldria millorar.

2.4.3.1 Els equipaments d'educació

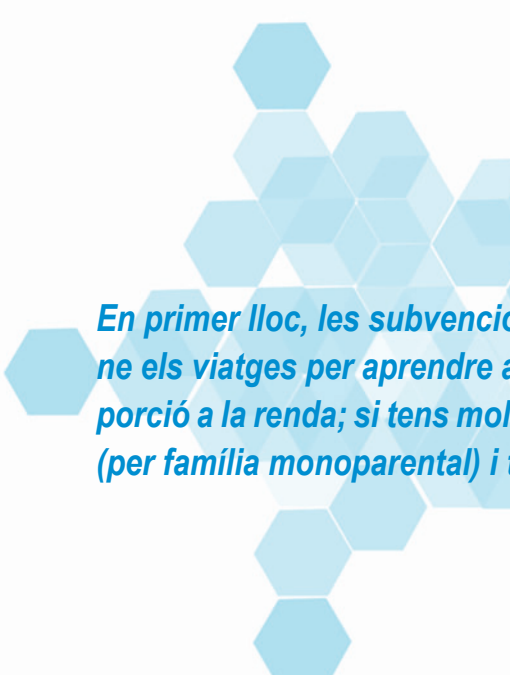
L'ajuntament fa i ajuda més que els altres pobles (...) l'ajuntament, tots els partits que han manat, mos ajuden i col·laboren (amb l'associació). N'hi ha recursos, tot gràcies a la Ford (E22H74).

La localitat compta amb dos centres escolars CEIP (de 600 i 300 xiquets i xiquetes), un IES (l'institut de batxillerat i FP situat en el polígon industrial, de 1000 places) i un Centre de Formació Permanent d'Adults (EPA). L'ajuntament aporta una part molt significativa del pressupost anual (l'11%) a complementar les activitats educatives formals, reglades, de competència autonòmica (CEIP, IES, EPA), quasi mig milió d'euros. La dotació econòmica és considerable amb ajudes familiars, personals i amb personal de suport: dos llicenciades en psicologia per a les escoles i 6 professores permanents per a l'EPA. La valoració ciutadana, sembla satisfactòria en les mares, especialment, per les ajudes complementàries (a les de conselleria) per al menjador escolar, "beques guarderia" i per la compra dels llibres de text (43,000€ per a menjador i 50,000€ per a guarderies)

Les ajudes de l'escola són uns 300 € mensuals pel menjador. La beca pot ser del 50, 60 o 70%, segons la renda, d'uns 95€ per xiquet i mes- (E59D40)

Per a una altra mare de 40 anys, el millor del poble és l'educació i les ajudes que donen: "Tienes becas de comedor, libros de texto gratis" (E43D40). El cost municipal pels llibres de text arriba als 150.000€ l'any, i pel transport diari a l'IES són uns altres 150,000€. La gestió del banc de llibres (de recuperació i reciclatge de llibres del curs anterior) és una tasca de la que se'n cuida l'AMPA amb la col·laboració del professorat. La tasca de recuperar llibres, atesa la diversitat de matèries i grups, fa que durant els primers mesos del curs, la junta de l'AMPA estiga ben distreta en l'adjudicació i distribució dels lots, segons casos, la qual cosa s'ha d'afegir a la diversitat i complexitat de gestionar els llibres complementaris que són lliurats en llibreries locals (bono llibre municipal). "En el reciclatge hi ha de tot, llibretes, treballs, quaderns... i activitats extraescolars també, unes de matí, altres alternatives..." (E37D45). Les activitats que realitzen les Ampes de l'IES i de CEIP són una expressió de partenariat, cooperació públic-privada: participació ciutadana. ¹²

¹² Un altra activitat feixuga i complexa que hi realitzen és la coordinació dels dos torns del transport escolar al l'IES, fet segons el conveni amb l'Ajuntament: són 7 viatges, en dos torns: 7,45 i 8 del matí i 14,15h de tornada al migdia, amb quatre parades. L'AMPA de l'IES se'n cuida dels bons i del pagament a l'empresa adjudicatària del transport per a l'educació obligatòria, tant per a socis com per a no socis (L'ajuntament no hi pot discriminar, però és l'AMPA qui n'ha de prestar el servei als socis i als qui no ho són.

Els joves també tenen una percepció positiva que es centrarà en les ajudes als programes formatius. N'hi ha qui els situa com el gran avantatge del poble:

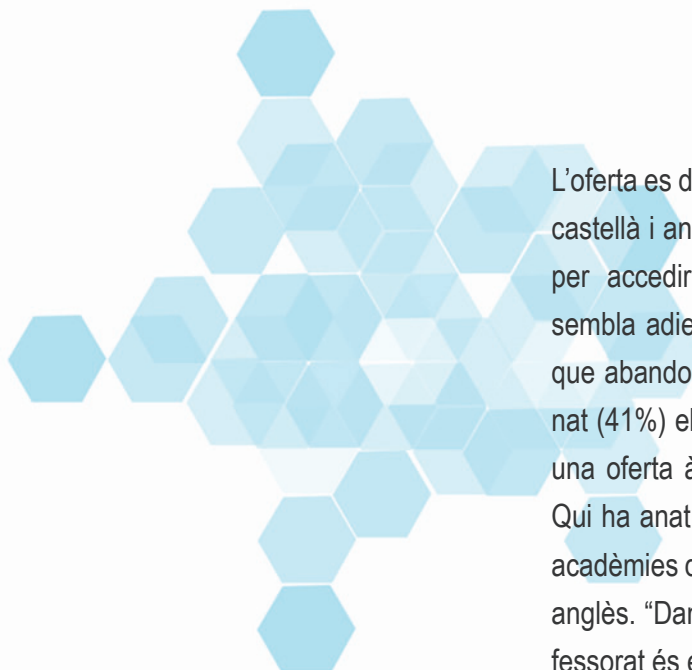
En primer lloc, les subvencions.. M'ajuden moltíssim. No he trobat cap poble que subvencione els viatges per aprendre anglès. Tingues la renda que tingues te donen subvenció en proporció a la renda; si tens molts diners... Jo no podia rebre beques a l'institut, ni a la universitat (per família monoparental) i tenia companys que els passava igual... (E31H20)

L'ajuntament destina 8,000€ l'any per ajudar amb els llibres de text i, els desplaçaments dels universitaris del poble i amb 14,000€ per a realitzar cursos d'idiomes en l'estranger (fins un màxim de 1,200 per cada cas). El programa d'ajudes per al coneixement d'idiomes compta amb una valoració significativa, no sols perquè permet als joves arribar a nivells formatius relativament alts en altres idiomes sinó perquè a més a més facilita i anima a viatjar a l'estranger. "Són ajudes per estudiar idiomes i per estudiar fora. Jo ha tingut tres estades per estudi fora. Anglaterra, 2 anys, i un més pel meu compte" (E27D20).

Sóc un gran defensor de les subvencions en este poble... la gent es sorprèn cada vegada que jo vaig per ahí i comente el fet que a Almussafes..., la gent es queda sorpresa, perquè és que és moltíssima ajuda i además això se nota (E31H20)

Les persones més grans també en fan una valoració positiva del compromís local amb l'educació, especialment, pel que fa el Centre Municipal de Formació de Persones Adultes (CMFPA, d'ara davant en direm EPA), la qual cosa els permet aprofitar les oportunitats que en matèria de formació se'ls ofereix ara. L'últim curs s'hi han matriculat 554. Una de cada tres han estat dones (62%). La gran majoria joves; de majors només en són un 8%. Algunes dones majors n'estant molt agraïdes, com ara una de 68 anys: "Jo en sóc un exemple: me vaig traure el graduat escolar de major, (vaig fer) cursos de F.P., el títol de valencià mitjà... tot a l'EPA. Si no estiguera, no podríem..." (E60D68)

Col·laboren també en el manteniment de l'Institut (una instal·lació que depèn de la Conselleria), com ara en la reparació de les finestres; en la construcció d'una pèrgola a la porta principal d'entrada a l'IES (feta a mitges amb l'ajuntament) i d'altres necessitats que planteja la comissió econòmica de l'IES en la que hi participen. El pressupost municipal per als serveis complementaris a l'educació és al darrere de tota aquesta important tasca, sovint invisible a la ciutadania. També, per ajudar al manteniment de les AMPA, a través de dos vies de subvenció: 1a per a l'entitat (més o menys 4000€ l'any) i 12€ per xiquet/xiqueta en 2014. El conveni de les 3 Ampes estableix un repartiment segons els llibres i els nombre d'alumnat. En el cas del CEIP Almazaf (665 xiquets) les eixides o despeses han estat: 6€ per xiquet per a excursions; 1000€ per a la biblioteca; 1000€ per a material esportiu del centre; i 1.175 per l'agenda escolar i la quota de FAPA (escola valenciana), segons l'E38D50. Les famílies de l'AMPA de l'IES paguen una quota anual de 24€. Disposen d'una subvenció nominativa per la compra de llibres i una subvenció finalista per a l'AMPA i una altra subvenció lineal, en funció del nombre de socis (E37D45)

L'oferta es distribueix en formació bàsica (graduat escolar), idiomes (valencià, castellà i anglès fins el grau B) i accés a cicles formatius i universitaris. Siga per accedir a la formació bàsica (reglada) o per les complementàries, l'EPA sembla adient també per a la integració social, dels nouvinguts i dels joves que abandonaren els estudis abans d'hora: el grup més nombrós de l'alumnat (41%) el passat curs tenia entre 18 i 29 anys. "En el centro (EPA) tienen una oferta àmplia de cursos. Yo quería apuntarme a valenciano"(E52H62). Qui ha anat per fer idiomes en destacaria la capacitat docent: "Mentre a les acadèmies del poble només et preparen per treure't el títol, a l'EPA t'ensenyen anglès. "Damunt és que el professorat és un professorat molt bo eh? El professorat és excel·lent" (E31H20)

Els joves menors de 20 anys ara són un grup considerable entre l'alumnat (de l'EPA)

Els joves tenen una alta consideració del centre que, ara com ara, sembla revaloritzar-se-hi més encara. "Valore molt la qualitat de les 2 escoles i l'escola d'adults i això no és positiu sinó molt necessari, sobretot, l'EPA" (E28H25). Sobretot, l'EPA? Ara sembla que la gent més jove n'ha redescobert la importància de no perdre oportunitats laborals, per manca d'un currículum formatiu adient. Les alternatives no són abundants.

Les dades del centre assenyalen que els joves menors de 20 anys ara són un grup considerable entre l'alumnat, la qual cosa és un inversió en capital cultural a considerar com un cost d'oportunitat en el llarg termini, com una inversió social.

Actualment, els joves hi tenen més interès, la qual cosa és una gran notícia per aprofundir en la cohesió social, atès que és molt probable que els joves que han tornat al sistema educatiu formal deixaran de ser població de risc d'exclusió una dècada més tard. L'EPA hi fa una funció estratègica per reduir la desigualtat social. Segons Eurostat, en aquest grup cabdal de joves de 18/24 anys i sense estudis secundaris post-obligatoris, l'estat espanyol és el país de la UE amb les pitjors dades d'abandonament prematur. La qual cosa fa que 3/4 de les persones en edat laboral no tenen una certificació que n'acredite la qualificació professional (això és particularment greu en contextos de crisi i creixement de l'atur de llarga durada).

Hi té tant d'interès la gent del poble en l'EPA "que per matricular-se fan cues des de les 6 del matí" (E59D40). Un bon indicador del resultat, de la funció que hi realitza, de la necessitat que atén. En siguen o no conscients, uns i altres. Hi ha cues per l'èxit de l'oferta entre la població major, i de més jove també, entre la gent del poble i entre la forastera (de Benifaió, d'Alginet...)¹³, atès que és un centre de referència territorial homologat, el centre amb major oferta docent del País valencià i el que més subvencions rep de la Conselleria (36.000 el curs passat). "Esta escuela ha hecho mucho", en diu una usuària d'origen immigrant. "Y la quieren quitar. Algunos pueblos no lo pueden mantener, por los recortes, por ahorrar en educación y es un error. La escuela ha hecho mucho (E21D47). És un error? L'ajuntament l'ha mantès i en dóna suport, malgrat les limitacions que imposa el nou marc legislatiu de competències en l'administració local (recorregut davant els tribunals per la majoria de municipis). Per als joves, tanmateix, no sols s'hauria de mantenir sinó que hi caldria reforçar el CMFPA:

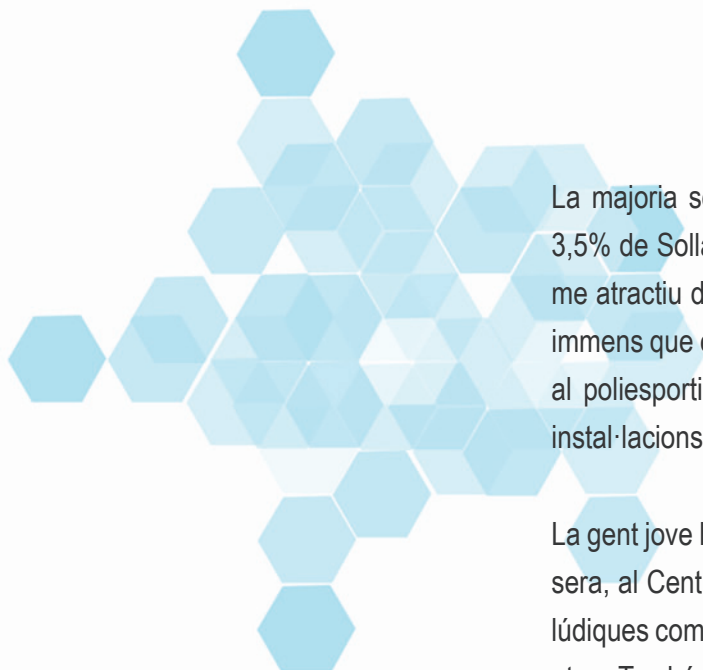
E: És que, ara mateixa lo que se diu en economia l'avantatge competitiu ja el tenen, perquè tu passes per allí a qualsevol hora i està pleníssim perquè dir-li a la població que pot anar a l'escola d'adults ja ha calat, eixe missatge ja ha calat. Hi ha pobles que... per exemple en Silla no té èxit (...) entonces, ara que ja ha calat eixe missatge de anem a formar-nos en el nostre temps lliure, ara és on hauria d'aprofitar l'Ajuntament, ahi és on hauria d'utilitzar els recursos". (E31H20)

2.4.3.2 L'oferta cultural i esportiva

Els dos equipaments més populars i atractius, si atenem al total de despesa, d'activitats programades i al nombre d'usuaris, són sens dubte el pavelló d'esports i el centre cultural. El pressupost municipal és generós en la promoció esportiva i activitats festives i culturals: 1,5 milions d'euros comptant els 360.000 de festes i 1,4 milions en activitats esportives, incloses la despesa i la inversió de totes les instal·lacions. Més del 20% de la població està inscrit en alguna activitat esportiva: l'any 2013 es van registrar rècords històrics en quant a número d'usuaris, d'assistències o les activitats amb més de 200.000 persones¹⁴. Un 54% dels inscrits són dones i un 45% homes.

¹³ El període de matrícula discrimina positivament les persones empadronades en Almussafes, el període de matrícula per als forasters s'inicia cinc dies més tard que per als de localitat. Tot i això, n'hi ha llargues cues.

¹⁴ Segons l'"Informe de actividades 2013-2014.odt/joventut-Esports/AST"

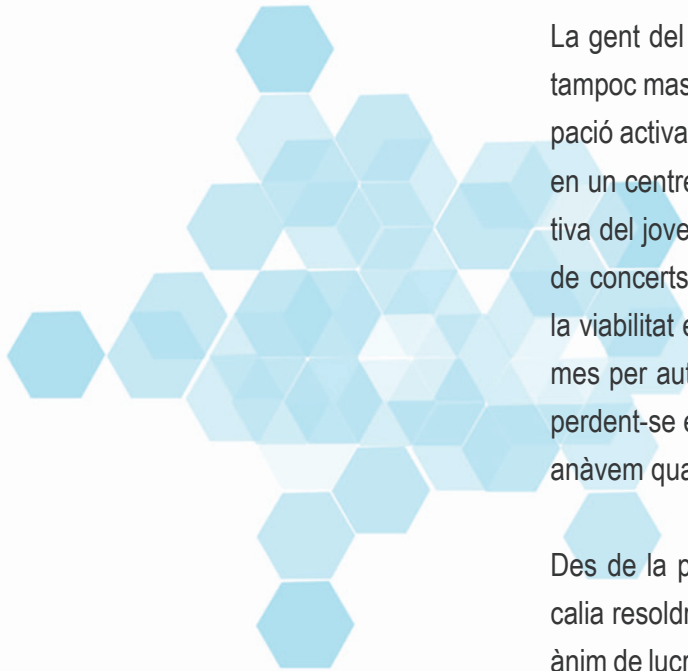
La majoria són d'Almussafes (75%), però n'hi ha un 10 % de Benifaió, un 3,5% de Sollana i un 11% d'altres indrets. Són dades que reflecteixen l'enorme atractiu del programa municipal d'esports, amb un ventall de possibilitats immenses que es realitzen a les piscines d'estiu i a la coberta; al camp de futbol, al poliesportiu o al pavelló. Els ingressos per recaptació d'activitats en les instal·lacions esportives ha arribat a superar els 237,000€ (2013).

La gent jove hi pot gaudir d'una oferta àmplia de cursos i activitats, en l'Arrossera, al Centre Cultural o al pavelló, que a les esportives hi afegeix activitats lúdiques com balls de saló, dansa moderna, del ventre, aero-latino, bollywood, etc... També s'ha emprat com a lloc d'assaigs per a grups musicals, fins fa poc. "Hi podien assajar amb altres grups, en una saleta dins el pavelló i podien fer una audició a l'any. Arribaren a ser 9 grups que assajaven de 2 sales" (E23D23)

Els més joves poden disposar d'activitats i serveis en l'Arrossera (Centre d'informació Juvenil) i de nit (caps de setmana) al Centre cultural amb una àmplia oferta d'activitats¹⁵, sovint en cooperació amb associacions. A les activitats culturals més formals, com ara el teatre, no hi acudeixen tant sovint com el públic familiar i infantil. "Però no acaba de connectar la joventut" (H: E18H27). El jovent de totes les poblacions com ha passat en generacions anteriors, sembla que es sent més còmode en aquells espais alternatius a la programació i als actes reglats en espais més formals. En els darrers anys el jovent de 20 a 30 anys hi ha disposat d'un centre social propi (L'espurna) en un lloc ampli i allunyat del centre del poble, adient per a les activitats ludico-culturals, que hi realitzaven, tot i que pel que sembla en 2014, va entrar en declivi fins a quasi dissoldre's.

Al ser un local llogat molt gran havien de fer moltes activitats que donaren diners i ens centraven en coses ... Per a poder mantenir-lo havíem d'estar totes les setmanes fent... però tot es fa entre un petit grup. I et trobes entre l'espasa i la paret (E24D28)

¹⁵ A banda la programació general de cinema, música, d'espectacles i teatre (el centre és dins el circuit valencià de teatre), el programa d'activitats socioculturals inclou l'oferta de les Escoles Municipals d'Arts Plàstiques, Ceràmica, Teatre i Tall i Confecció; hi fan tallers de teatre i circ infantil; taller de teatre juvenil i d'adults; l'Escola Municipal de Teatre també oferta un taller gratuït i exclusiu per a la tercera edat; amb cooperació amb el Cercle d'Arts Leopoldo Magenti, s'ofereixen cursos de piano, guitarra espanyola i elèctrica, i cant coral. Les associacions de Dones d'Arts i Oficis, tallers de boxers i manualitats. Taller de ceràmica, amb el Club de Ceràmica, i elaboració de brodats, boxers, pintures en tela, patchwork i estany amb l'Associació d'Ames de Casa. I un curs de danses valencianes, en col·laboració amb Dansaires del Tramusser, entre d'altres

La gent del veïnat no acabava d'entendre què se feia allà "i els que venien, tampoc massa. Hi havia gent que venia als actes, però que això no era participació activa. La gent no venia a participar directament i si no hi ha participació en un centre social... perd tot el seu sentit" (E19H30). Així, la participació activa del jovent de la comarca minvava progressivament fins a restar una sala de concerts, la qual cosa alterava els objectius del centre i afectava també la viabilitat econòmica de l'associació: "Hauríem de fer un concert musical al mes per autofinançar-nos, l'única via i convertir l'Espurna en sala de festes, perdent-se el seu sentit. La gent anava als concerts, però la gent no... al final anàvem quatre gats" (E24D28)

Des de la perspectiva de l'Ajuntament, el local presentava deficiències que calia resoldre i adaptar-se a la legalitat per als llocs d'oci, tot i que fóra sense ànim de lucre, atès que si hi ha incidents, hi poden haver responsabilitats civils i penals per negligència d'uns i d'altres.

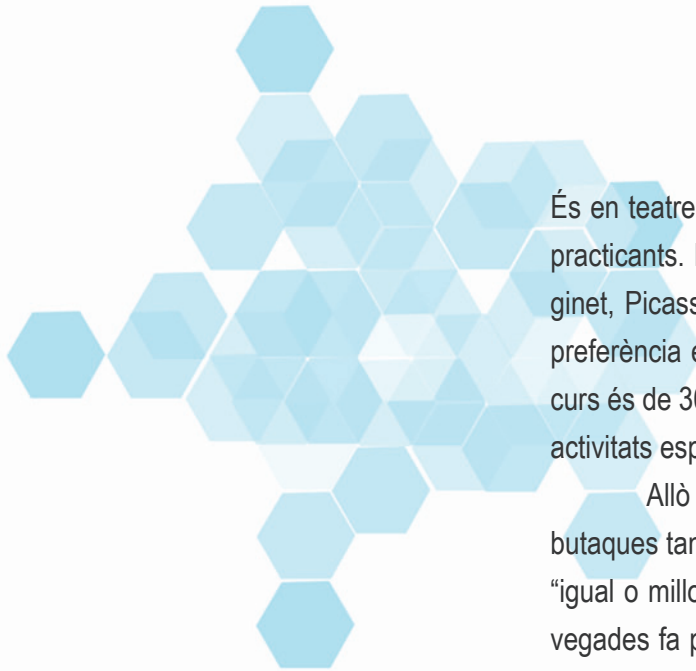
L'actitud municipal era bona, però hi havia problemes, que no teníem eixida d'emergència, que si la barra, que si... L'actitud municipal era bona, però hi entràrem en un carreró sense eixida i calia resoldre eixos detalls o no podies fer activitats... tot i això, l'ajuntament ens ha donat molt de recolzament, molt de suport, ens ha donat molt, no tenim cap tipus de queixa. (E24D28)

El centre social l'Espurna ha plegat, tot i que un grup de joves de 16 a 19 anys han pres el relleu. "Són joves de 16 a 19 anys i en són molts, paguen 15 € al mes pel lloguer de local i per les activitats que hi fan" (E24D28). Centre social només n'hi ha un però hi ha grupets que s'apleguen en 3 o 4 cassals particulars, una casa vella arrendada o familiar que s'utilitza com a lloc d'encontre, d'esbarjo i interacció, apartat de la mirada dels adults i familiars. Un tècnic municipal comprenia que, sense considerar les activitats institucionals, que en són moltes i diverses, "els joves de 13 a 18 anys no tenen on anar. Fan falta espais i llocs on puguin estar. Quan ve l'estiu, bé, n'hi ha oferta... i si no van al botelló al polígon..." En el debat de l'absència de joves de l'activitat cultural institucional, és d'interès tornar a considerar l'opinió dels joves:

A Però és algo bo, no? Estan demostrant que ho estan fent súper bé, que lo que oferixen ho gastem, en l'oferta cultural, no... perquè és de veres, però en els serveis d'esports i això... (E27D20)

H Però jo tampoc pense que en cultura no s'estiga fent bé... és que és més difícil fer entrar als joves, per exemple... perquè fas una exposició que està molt xula de pintura o lo que siga, però a lo millor la gent jove no sap valorar això. (E18H27)

A El que hi ha és una falta d'interès però amb eixa falta l'Ajuntament no pot fer res (E27D20)
H Però a lo millor si no hi haguera eixa oferta la gent també se queixaria de que no n'hi ha oferta cultural... (E18H27)

És en teatre on s'observa una menor participació, d'espectadors i també de practicants. En el grup de teatre local participen persones de Benifaió, d'Alginet, Picassent... del poble n'hi ha un xic i dos xiques. Els de poble tenen preferència en la inscripció, "però com no se plena..." (E30H38). El cost del curs és de 30 euros el trimestre. Ben poca cosa. Com la inscripció en d'altres activitats esportives.

Allò més cridaner seran els dies de poca assistència en un pati de butaques tant immens. I no és ni pel cost ni per la qualitat de la programació: "igual o millor que al teatre Principal de València" (E35H60). Tanmateix, de vegades fa pena: G. "Jo he anat a veure dos obretes de teatre diferent, dos divendres, i a mi me donava pena perquè estaven actuant i n'hi havien dos o tres files i ja està, i l'entrada valia 5 €, que a lo millor vas a València i l'entrada te'n costa 15 o 20". (E17H30).

¿La gent no hi va al teatre per la programació o perquè vol anar a altres llocs amb independència del programa? N'hi havia opinions de tot tipus, també perquè hi ha que no poden anar divendres, perquè hi coincideix amb els assajos de la banda (E27D20 i E28H25). D'altres casos perquè és el dia en que ixen a sopar amb els amics i les amigues, o perquè se'n van a València, de tant en tant, amb independència de l'oferta. En el debat de contrast entre persones més adultes també hi va estar present l'oferta d'oci i lleure, especialment en caps de setmana.

C Durant la setmana més o menys, com tens coses en el Pavelló, el centre cultural... (E47D39)

B Sí, de ocio hay poco. (E52H62)

E No, no, però per a un dissabte per la nit tu per a prendre una copa amb els amics ací no n'hi ha res, llevat dels pufs que tanquen a les 3 del matí. (E59D40)

La debilitat de l'assistència als actes de caps de setmana i especialment al teatre no és obstacle per considerar globalment l'amplitud i qualitat de la programació cultural, durant tots els dies de l'any, la qual cosa és valorada molt satisfactòriament en general, per uns (joves) i pels altres (més adults):

Ací hi ha moltes activitats diverses i disperses en el poble per a contentar a tot el món. Per als joves hi ha moltes coses. Es un poble que intenta innovar i mantenir les tradicions. I està molt compensat. Les actuacions són gratis. Hi ha molts grups de música en valencià... (E33D20)

Enguany, l'acte cultural de festes més massiu fou el concert de La Raiz i de La Gossa Sorda, fet per festes de juliol al camp de futbol. Música en valencià, per a 10.000 persones, del poble i lògicament de la comarca. L'any anterior, també fou un èxit d'entrada semblant, amb un altre grup: "L'any passat tingué molt d'èxit la Pegatina, el que més quantitat portà i gratis" (E27D20).

El públic més familiar sembla que és el més fidel no sols per la programació de les activitats extraescolars entre setmana sinó també per les festives: "Todos los domingos voy al cine familiar, porque tienes las mismas pelis que en el MN4 (centro comercial d'Alfajar) y por solo 3 euros" (E43D40).

Les cues i llistats de persones inscrites en les activitats del centre cultural i del pavelló d'esports són ben explícites del nivell d'ús social, del retorn de la inversió pública dels equipaments i dels programes municipals. Les queixes, més enllà de detalls menors (com les goteres en el pavelló, la polivalència de la sala en la llar dels jubilats...) no poden amagar-se amb indicadors numèrics de resultats.

A tal d'exemple: El dia 18 de setembre de 2013 s'obria el termini per a la inscripció en activitats esportives, només per a empadronades. Malgrat que es podia formalitzar el tràmit des d'un codi QR amb el telèfon mòbil o des de casa, per internet (el 10% ja ho fan), entre les 9 i les 9,40h del matí, un dispositiu de 10 persones atengueren les sol·licituds d'inscripció de 700 persones (i). 700 en només 40 minuts; atengueren una cua de quasi el 10% de la població total. A les 9 del matí, la llargària de la cua a les portes del pavelló semblaria les d'un dia de partit a les portes d'accés al Mestalla. Com les cues a les 7 del matí per a inscriure's en els cursos de l'EPA. Són dues petites mostres, inaudites en altres pobles, de la vitalitat, intensitat, diversitat i interès ciutadà pels equipaments i serveis municipals.

Tanmateix, més enllà de les quantitats, què podrien distreure l'atenció d'allò que és més important considerar, més que el com, és el per què i per a què es fan les coses. En el debat i la crítica dels joves, hi va haver una aportació de gran interès, com ara la d'un jove de 30 anys, referida al resultat dels serveis:

F Sobre que no ve molta gent... vas als altres pobles i... Ací la gent està més formada intel·lectualment i culturalment que en altres pobles, i... és que el nivell de formació el veig més elevat, encara que diem moltes vegades que no s'usen moltes coses, encara així, la gent està més formada que en altres pobles (E19H30).